

Obsah

1. Předmluva	1
2. Úvod	2
3. Základní problémy	4
4. Vstupy kontaminantů do půdy	8
4.1. Základní problémy	9
4.2. Vyhlášky regulující vstupy do půdy.....	12
4.3. Výzkum otázky limitních hodnot POP v kalech ČOV	14
4.4. Výzkum otázky limitních hodnot rizikových látek ve vytěžených sedimentech vodních toků a nádrží	18
5. Kontaminace půd potenciálně rizikovými prvky	22
5.1. Prvé poznatky o kontaminaci půd rizikovými prvky.....	23
5.2. Stanovení limitu kontaminace půd rizikovými prvky	25
5.3. Rozsah geogenní a antropogenní zátěže	28
6. Půdně toxikologické přístupy k řešení kritických hodnot zátěže polutanty	44
7. Kritické vstupy rizikových prvků do rostlin.....	52
7.1. Mobilita rizikových prvků	54
7.2. Míra přestupu rizikových prvků z půdy do rostlin	59
7.3. Kritický transfer rizikových prvků z půdy do rostlin	63
7.4. Odvození kritických hodnot zátěže půd rizikovými prvky	65
7.4.1. Problematika	65
7.4.2. Kadmium	66
7.4.3. Olovo	69
7.4.4. Arsen	71
7.4.5. Měď	72
7.4.6. Zinek	73
7.4.7. Nikl, kobalt, mangan	75
7.4.8. Ostatní sledované stopové prvky	76
7.4.9. Závěry hodnocení kritických hodnot zátěže půd pro přestup RP do rostlin	77
8. Hodnocení a rozsah kontaminace půd perzistentními organickými polutanty	80
8.1. Charakteristika a možnosti hodnocení obsahů perzistentních organických polutantů	81
8.2. Rozsah kontaminace zemědělských půd perzistentními organickými polutanty	83
8.3. Výzkum transferu polycyklických aromatických uhlovodíků z půdy do rostlin	91
8.4. Limity hodnocení zátěže půd perzistentními organickými polutanty	97

9. Specifika ochrany půd a jejich prostřednictvím i dalších ekologických médií při různém jejich využití	114
Zemědělské půdy	115
Lesní půdy	115
Kontaminace vody prostřednictvím půdy	116
Urbánní půdy	118
10. Možnosti omezení rizik, plynoucích ze zvýšené zátěže půd rizikovými látkami	122
11. Právní problémy kontaminace půd	134
Souhrn	139
Summary	140
Použitá literatura	142
O autorech	146

SEZNAM ZKRATEK

BTEX – suma monocyklických aromatických uhlovodíků benzen, toluen, e-benzen, xylén
Cox – uhlík oxidovatelný
ČGÚ – Český geologický ústav
DDT – dichlordifenyltrichlormethylmethan
DTPA – kyselina diethylenetriaminopentaocetová
ED – mobilizovatelný podíl rizikových prvků v extraktu EDTA
EDTA – kyselina ethylenediaminotetraocetová
EPA – Environmental Protection Agency
ČOV – čistírna odpadních vod
C₁₀-C₄₀ – suma uhlovodíků C₁₀-C₄₀
DPZ – dálkový průzkum země
EU – Evropská unie
HCB – hexachlorbenzen
HCH – hexachlorhexan
I-TEQ – mezinárodní toxický ekvivalent
Kow – rozdělovací koeficient oktanol/voda
KPP – komplexní průzkum půd
LC₅₀ – hodnota poloviny letální (smrtné) dávky
LOEC – nejnižší hodnota sledovatelného efektu toxického působení
MAU – monocyklické aromatické uhlovodíky
MN – mobilní specíe (obsah rizikových prvků v 2M NH₄NO₃)
MŽe – Ministerstvo zemědělství
MŽP – Ministerstvo životního prostředí
NOEC – hodnota při níž již není sledován efekt toxického působení
OCDD/OCDF – oktachlorované kongenery dibenzo-p-dioxinů a furanů
PAU – polycyklické aromatické uhlovodíky
PAHs – polycyklické aromatické uhlovodíky (angl.)

PCB – polychlorované bifenylly
PCDD/F – polychlorované dibenzo-p-dioxiny a dibenzofurany
POP – perzistentní organické polutanty
POXL – perzistentní organické xenobiotické látky (starší ekvivalent POP)
RP – rizikové prvky
TO – celkový (totální) obsah RP
TTP – trvalý travní porost
ÚKZÚZ – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
VÚMOP – Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy

Půdní typy a subtypy

CEm – černozem modální
LUa – Luviszem antropická
CEp – černozem pelická
LUm – Luviszem modální
FLm – fluvizem modální
PEm – Pelozem modální
HNm – hnědozem modální
PRm – Pararendzina modální
KAa – kambizem antropická
RGr – regozem arenická
KAe – Kambizem eutrofní
RZm – rendzina modální
KAđ – Kambizem dystrická
SMm – smonice modální
KAm – Kambizem modální
KPM – Kryptopodzol modální